

۱۶۳۳۸۷۳  
۹۷ ۶۰۱۸ (۱۵۵) وصول شده

# سواد رسانه ای

محمد طاهری

انتشارات اندیشه تابان

## شناسنامه کتاب

|                        |                                    |
|------------------------|------------------------------------|
| سرشناسه                | : طاهری، محمد، ۱۳۵۱                |
| عنوان و نام پدیدآورنده | : سواد رسانه ای / مولف: محمد طاهری |
| مشخصات نشر             | : کرج - اندیشه تابان، ۱۳۹۷         |
| مشخصات ظاهری           | : ۱۴۵ صفحه ؛ وزیری                 |
| شابک                   | : ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۹۹۱۸۳ - ۳ - ۳        |
| قیمت                   | : ۲۰۰/۰۰۰ ریال                     |
| وضعیت فهرست نویسی      | : فیپا                             |
| موضوع                  | : سواد رسانه ای                    |
| موضوع                  | : media literacy                   |
| موضوع                  | : سواد رسانه ای -- ایران           |
| موضوع                  | : media literacy - iran            |
| رده بندی ننگر          | : ۱۳۹۷ ط ۹۶ / س ۹۶ p               |
| رده بندی دیویی         | : ۳۰۲/۷۳                           |
| شماره کتابشناسی ملی    | : ۵۳۱۱۱۸۷                          |

نام کتاب : سواد رسانه ای

نویسنده : محمد طاهری

ناشر : اندیشه تابان

شابک : ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۹۹۱۸۳ - ۳ - ۳

ویراستاری و تصحیح : فاطمه داودی

تعداد صفحات : ۱۴۵

نوبت چاپ : اول

تاریخ چاپ : ۱۳۹۷

شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه

طراحی و صفحه آرایی : محمد رضا شیبانی راد

چاپ و صحافی : پیشگام

قیمت : ۲۰۰/۰۰۰ ریال

تلفن فروش : ۰۹۱۹۷۱۴۱۳۴۱

پست الکترونیک : m\_taheri۵۱@yahoo.com

تمامی حقوق این کتاب برای ناشر و نویسنده محفوظ است.

## فهرست مطالب

| عنوان                                                    | صفحه |
|----------------------------------------------------------|------|
| مقدمه.....                                               | ۷    |
| بخش اول: سواد و مفاهیم مرتبط                             |      |
| فصل اول: تعریف و مفهوم سواد.....                         | ۱۰   |
| فصل دوم: انواع سواد.....                                 | ۱۴   |
| بخش دوم: رسانه و مفاهیم مرتبط                            |      |
| فصل اول: تعریف و مفهوم رسانه.....                        | ۱۷   |
| فصل دوم: سیر تحول رسانه های ارتباطی.....                 | ۲۱   |
| فصل سوم: کارکردها و ویژگی های رسانه.....                 | ۳۸   |
| فصل چهارم: انواع رسانه ها.....                           | ۴۲   |
| فصل پنجم: نظریات مرتبط با رسانه.....                     | ۵۱   |
| فصل ششم: مزایا و معایب رسانه ها.....                     | ۵۵   |
| بخش سوم: سواد رسانه ای                                   |      |
| فصل اول: تعریف و مفهوم سواد رسانه ای.....                | ۶۵   |
| فصل دوم: تاریخچه سواد رسانه ای.....                      | ۷۳   |
| فصل سوم: اصول و مفاهیم اساسی سواد رسانه ای.....          | ۸۳   |
| فصل چهارم: ضرورت و اهمیت سواد رسانه ای.....              | ۸۹   |
| فصل پنجم: ابعاد سواد رسانه ای.....                       | ۹۸   |
| فصل ششم: سطوح سواد رسانه ای.....                         | ۱۰۰  |
| فصل هفتم: اهداف سواد رسانه ای.....                       | ۱۰۳  |
| فصل هشتم: ویژگی های سواد رسانه ای.....                   | ۱۰۶  |
| فصل نهم: موانع و راهکارهای توسعه سواد رسانه ای.....      | ۱۰۹  |
| فصل دهم: آموزش سواد رسانه ای.....                        | ۱۱۲  |
| فصل یازدهم: نظریه های سواد رسانه ای.....                 | ۱۲۱  |
| فصل دوازدهم: چگونگی و مراحل کسب مهارت سواد رسانه ای..... | ۱۳۱  |
| فهرست منابع.....                                         | ۱۴۵  |

## مقدمه

دنیای امروز، رسانه از اهیت زیادی برخوردار است چرا که مردم از رسانه ها استفاده زیادی می کنند و روزانه بسیاری از اطلاعات و اخبار خود را از رسانه ها دریافت می کنند و بر اساس این یافته ها برای زندگی خود تصمیم گیری می کنند. امروز اخبار آب و هوا، بالا و پایین شدن نرخ ارز و طلا، اخبار حوادث و اتفاقات، اظهار نظر مسئولین، اخبار بورس، سرنوشت زندگی افراد مشهور و هنرمندان و هزاران موضوع را رویداد دیگر از طریق رسانه ها به مردم می رسد و مردم ناگزیرند از طریق رسانه ها با جهان پیرامون خود ارتباط برقرار کرده و اطلاعات کسب کنند.

از طرفی دیگر با گسترش روزافزون تکنولوژی های ارتباطی شاهد انواع رسانه و پیامهای متنوع رسانه ای هستیم که این موضوع هم ما را در یک محیط اشباع شده پیام های رسانه ای قرار می دهد و هم بعضا شاهد انتشار اخبار و پیام های متناقض پیرامون یک موضوع در در رسانه ای مختلف می باشیم.

تاثیرات رسانه ها بر جنبه های مختلف زندگی بشر فراتر از چیزی است که بیان می شود و وقتی جنبه های مختلف زندگی انسانها از قبیل فرهنگ، تاریخ، زندگی شهرنشینی و ... را بررسی می کنیم به عمق و گستردگی بیشتر این تاثیرات پی می بریم.

در این بین تشخیص رسانه و پیام درست از نادرست موضوعی است که مخاطبان رسانه‌ها و پیام‌های رسانه‌ای را با چالشی جدی مواجه کرده است و بالطبع رسیدن به تشخیص درست نیازمند دانش و مهارت خاصی است که اندیشمندان عرصه رسانه آن را سواد رسانه‌ای می‌نامند.

همچنین متخصصان عرصه ارتباطات در پژوهش‌های خود یافته‌اند که عموماً محتواهای رسانه‌ای در کنار مفاهیم و پیامهای مستقیم خود پیامهای پنهان و غیر مستقیم نیز دارند و بر مخاطبان تأثیرات پنهان نیز می‌گذارند و این موضوع نیز نیازمند شناخت دقیق تأثیرات پیامهای رسانه‌ای بر مخاطبان می‌باشد. علاوه بر این توانایی بهره‌گیری از رسانه‌ها برای برقراری ارتباط با دیگران و انتقال پیام‌های مد نظر خود به دیگران نیز نیازمند دانش و اطلاعات لازم می‌باشد که سواد رسانه‌ای این مهارت و دانش را در اختیار ما قرار می‌دهد.

در کنار این موارد هر یک از ما به عنوان شهروندان جامعه نیازمند مواجهه درست با رسانه‌ها هستیم، یک دانشجو یک معلم، یک پزشک، یک بازاری، یک پزشک و به نوعی همه افراد جامعه باید از انواع رسانه‌ها و پیام‌های رسانه‌ای شناخت داشته باشند و بدانند در مواجهه و بهره‌گیری هر یک از رسانه‌ها چگونه عمل کنند. همه ما باید یک مخاطب فعال در مواجهه با رسانه‌ها باشیم. در بهره‌گیری رسانه‌ها، هم صرف رسانه را رعایت کنیم یا به عبارتی میزان استفاده از رسانه‌های مختلف را کنترل کنیم، رسانه معتبر را از رسانه نامعتبر تمیز و تشخیص دهیم؛ توانایی تحلیل پیامهای رسانه‌ای را داشته باشیم و در نهایت چگونگی ارسال پیام و تأثیرگذاری بر دیگران از طریق رسانه‌ها را بدانیم که همه اینها دانشی و مهارتی است با نام سواد رسانه‌ای و هیچ یک از ما در دنیای رسانه‌ای شده از این دانش و مهارت بی‌نیاز نیستیم و باید تلاش کنیم آن را بیاموزیم.

در این راستا کتاب سواد رسانه‌ای تألیف شد تا ضمن بیان کلیات و تعاریفی از سواد و رسانه، موضوع سواد رسانه‌ای به عنوان یک نیاز اطلاعاتی برای مردم در دنیای رسانه‌ای امروز و به ویژه جامعه ما تشریح شود. کتاب سواد رسانه‌ای در سه بخش به نگارش درآمده است. در بخش اول این کتاب با عنوان سواد و مفاهیم مرتبط، موضوعاتی از قبیل تعریف و مفهوم سواد و انواع آن ارائه گردیده است.

در بخش دوم کتاب با عنوان رسانه و مفاهیم مرتبط، موضوعاتی از قبیل تعریف و مفهوم رسانه، کارکردها و ویژگی های آن، انواع رسانه ها، سیر تحول رسانه های ارتباطی در ایران و جهان، نظریات مرتبط با تاثیرات رسانه ها همچنین معایب و مزایای رسانه ها آورده شده است.

در بخش سوم کتاب با عنوان سواد رسانه ای نیز موضوعاتی از قبیل، تعریف و مفهوم سواد رسانه ای، تاریخچه سواد رسانه ای، ضرورت و اهمیت سواد رسانه ای، انواع سواد رسانه ای، ابعاد سواد رسانه ای، موانع و راهکارهای توسعه سواد رسانه ای، سطوح سواد رسانه ای، اهداف سواد رسانه ای، اصول سواد رسانه ای، ویژگی های سواد رسانه ای، مفاهیم کلیدی در سواد رسانه ای، نظریات مرتبط با سواد رسانه ای، آموزش سواد رسانه ای و مراحل کسب مهارت سواد رسانه ای، اشاره شده است.

امیدوارم این کتاب و مطالب آن، مورد توجه عموم مردم و دانشجویان قرار گیرد و بتواند ضرورت و اهمیت سواد رسانه ای را تبیین نماید.

محمد طاهری - مدرس دانشگاه علمی کاربردی